

Bilaga

1:2013

ARBETSPENSION

Bokslutsbilagan ges ut av
Pensionsskyddscentralen och
Arbetspensionsförsäkrarna TELA

Arbetspensionsanstalternas bokslutssiffror

ETT UTMÄRKT AVKASTNINGÅR I UTMANANDE FÖRHÅLLANDEN

I slutet av år 2012 uppgick arbetspensionsplaceringarna till 149,6 miljarder euro och den totala avkastningen till utmärkta 9,8 procent. Osäkerhetsfaktorerna i placeringssmiljön var emellertid många, bl.a. en svag ekonomiskt tillväxt globalt och skuldskrisen i Europa. Centralbankerna tog till stimulansåtgärder för att stärka framtidstron, vilket syntes som en god utveckling på finansmarknaden. I perioden ingick också extremt svaga tider, såsom april och maj, men som helhet var året positivt på marknaden. Fluktuationerna lugnade sig och avkastningen av olika placeringsslag var mycket god.

Totalt sett kom den bästa avkastningen per placeringsslag, 12,8 procent, av aktieplaceringar. Räntheterna avkastade 8,1 procent och fastigheterna 5,5 procent. Dessa avkastningssiffror är nästan undantagslöst betydligt bättre än den genomsnittliga årsavkastningen i respektive kategori eller på helhetsnivå under de fem och femton senaste åren.

Den utmärkta avkastningen syns också i ett långt tidsperspektiv. Den genomsnittliga årliga realavkastningen inom branschen är 3,9 procent under perioden från början av år 1997 till slutet av år 2012.

Den osäkra placeringssmiljöns inverkan syns som skillnader mellan arbetspensionsförsäkrarnas avkastningssiffror. Aktörerna har olika strategier och sätt att gå till väga i utmanande förhållanden. Den högsta avkastningen på gruppnivå nåddes av pensionsförsäkrarna för den offentliga sektorn (12,4 procent) och de små aktörerna inom den privata sektorn, pensionsstiftelserna och -kassorna (11,2 procent) samt de små pensionsförsäkringsbolagen.

Pensionsförsäkringsbolagens avkastning var 8,2 procent. Pensionsförsäkrarna inom den privata sektorn omfattas av solvenslagstiftningen. Regleringen gäller inte arbetspensionsanstalterna för den offentliga sektorn, som därför kan bedriva placeringsslag med högre risk och eventuellt uppnå högre avkastning på en marknad i uppgång.

Placeringarna utanför euroområdet ökar

En härskande trend på medellång

sikt är att arbetspensionsplaceringarna förskjuts mot länder utanför euroområdet. Ett ytterligare steg i den riktningen skedde år 2012, när vikten av objekt utanför euroområdet ökade med nästan fem procentenheter till 42 procent. Förändringen gällde närmast aktier och masskuldebrev. En minskning som motsvarade viktökningen på objekt utanför euroområdet berörde i huvudsak Finlands andel, men också det övriga euroområdets.

Minskningen av räntheterna som penningmarknadsplaceringar och ArPL-återlån ledde till att Finlands andel sjönk till 32 procent. Det övriga euroområdets andel blev 26 procent. Bidragande faktorer är skuldskrisen på euroområdet och den extremt låga räntan, som har lett till att placeringar aktivt har flyttats över på objekt med ett mera optimalt förhållande mellan förväntad avkastning och risk. Nya placeringsslag har hittats på tillväxtmarknader, där den snabbare växande ekonomin är ett trumfkort.

På plus i början av året tack vare aktiemarknaden

Under de första månaderna år 2013 har aktiemarknaden varit den drivande på finansmarknaden. Också skuldebrev med kreditrisk har gått bra, bättre än statsobligationer. Statsobligationer av god kreditklass har ställvis lidit av en höjd räntenivå. Det syntes i att den procentuella avkastningen på offentliga sammanlutningars skuldebrev i arbetspensionsförsäkrarnas portföljer gick litet på minus under det första kvartalet, när de låga löpande ränteintäkterna inte helt räckte till för att täcka den

förlust som nedgången i dessa räntepappers priser försakade.

På det stora hela var de åtta största arbetspensionsförsäkrarnas placeringsverksamhet ändå framgångsrik under perioden i fråga. Den totala avkastningen varierade mellan 1,2 och 3,8 procent, tack vare aktieplaceringarna.

Måttligt mot slutet av året

Osäkerhetsfaktorerna kring realekonomins globala utveckling verkar inte försvinna. I synnerhet gäller det euroområdet. För att uppgången på finansmarknaden ska hålla i sig, måste det under år 2013 uppnås en omfat-

tande och tydlig tillväxt i realekonomi. För det behövs fortfarande centralbankerna och en stimulerande penningpolitik. Det kommer ännu att dröja innan styrräntorna höjs. Ett tecken på det var att ECB sänkte sin styrränta till 0,5 procent i början av maj.

Framtiden ter sig osäker i den här omgivningen. Bland pensionsförsäkrarna råder det också rätt enhetliga förväntningar på hur placeringsavkastningen kommer att utvecklas under resten av året: måttligare än under årets första kvartal.

Analytiker Maria Rissanen, Tela

fakta

Arbetspensionsförsäkrarna TELAs medlemssammanslutningar sköter placeringsverksamheten för de lagstadgade arbetspensionerna. Statistiken omfattar pensionsförsäkringsbolagen, pensionsstiftelsernas och -kassornas ArPL-fonder och arbetspensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn, dvs. Keva, Statens pensionsfond (SPF), pensionsfonden för FPA:s personal, Kyrkans centralfond (KCF) samt Finlands Banks pensionsfond (SPERA). Den omfattar också särskilda pensionsinrättningar, dvs. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) och Sjömanspensionskassan (SPK).

Endast fonderna för de lagstadgade arbetspensionerna ingår i statistiken. Den inbegriper inte värdet av fonderna för det kollektiva tilläggsarbetspensionsskyddet, som pensionsstiftelserna och -kassorna förvaltar. I slutet av året uppgick det till ca 4,4 miljarder euro.

Arbetspensionsanstaltens nyckeltal år 2012

	Bolag (ArPL, FöPL)	Stiftelser (ArPL)	Kassor (ArPL, FöPL)	SPK (SjPL)	LPA (LFöPL)	Keva/ SPF (StaPL)	Keva (KomPL)	KCF (KyPL)	Sammanlagt
Försäkrade (antal)	1 811 752	21 080	27 642	7 622	75 919 (1)	155 000	520 000	19 000	2 638 015
Pensionstagare (antal) *	1 027 118	20 485	25 378	8 592	137 712	360 000	354 000	25 317	1 958 602
Lönesumma/arbetsinkomst mn €	54 494,8	1 064,8	1 095,7	255,3	1 435,4	6 633,7	16 121,0	516,0	81 616,7
Inkomster mn€									
Premieinkomst **	12 304,3	232,7	229,3	57,2	171,3	1 638,8	4 825,5	175,9	19 635,0
Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt bokfört värde	3 242,8	132,2	165,4	40,2	3,4	487,6	3 874,7	52,3	7 998,6
Sammanlagt	15 547,1	364,9	394,7	97,4	174,7	2 126,4	8 700,2	228,2	27 633,6
Kostnader mn €									
Pensionsutgift// Utbetalda pensioner ***	11 884,4	252,3	256,3	137,4	815,8 (2)	4 009,2	3 826,5	159,8	21 341,7
Totala driftskostnader ****	407,2	5,0	7,0	6,3	16,4	26,4	53,0	4,5	525,8
Sammanlagt	12 291,6	257,3	263,3	143,7	832,2	4 035,6	3 879,5	164,3	21 867,5
Tillgångar och ansvar									
Ansvarsskuld mn €	78 468,6	2 377,6	2 377,0	691,3	54,4 (1, 3)	-	-	-	83 968,9
Placeringsstillgångar mn € verkligt värde	88 103,6	2 689,9	2 598,9	825,9	193,9	15 359,0	34 359,2	1 045,8	145 176,2
Fördelning av placeringarna (%)									
Fastigheter	13,8	8,5	22,5	29,9	18,7	2,9	7,9	19,1	11,5
Aktier*****	41,9	38,9	35,1	53,5	35,8	42,5	45,3	40,6	42,6
Ränteprecieringar	44,3	52,6	42,4	16,6	45,5	54,6	46,8	40,3	45,9
Sammanlagt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Nettoavkastning av placeringar, verkligt värde %	8,2	11,8	10,3	11,3	12,7	11,3	12,9	12,3	9,8
Avkastning av placeringar, verkligt värde mn €	6 843,2	289,7	247,6	83,9	22,6	1 566,3	3 874,7	102,4	13 030,4
Verksamhetskapital mn €	18 564,2	770,6	705,9	263,6	-	-	-	-	-
Verksamhetskapital utan utjämningsavsättning som jämföras med verksamhetskapital mn €	15 536,8	689,1	623,3	239,9	-	-	-	-	-
Solvensgrad, %	25,5	39,4	35,6	46,3	-	-	-	-	-
Solvensgrad utan tillfälliga lättnader för åren 2008-2012, %	20,5	33,8	30,2	40,4	-	-	-	-	-

* En pensionstagare kan få pension från flera pensionsanstalter.

** I premieinkomsten ingår inte den andel som bekostas ur statsbudgeten. FöPL 29,1 mn €, LFöPL 561,8 mn €, SjPL 53,9 mn € och StaPL 2 405,5 mn €.

*** Inkl. Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift bortsett från Keva och LPA (ingår i Kevas premieinkomst)

**** Exkl. placeringsverksamhetens kostnader

***** Inkl. övriga/alternativa placeringar

1) Inkl. stipendietagare

2) Inkl. även annat än LFöPL

3) Endast LFöPL

Arbetspensionsförsäkringsbolagens bokslutssiffror 2012

Varma		Ilmarinen		LokalTapiola Pensionsbolag		Pensions-Fennia		Etera		Veritas Pensionsförsäkring		Pensions-Alandia		Sammanlagt	
2012	Förändr. %	2012	Förändr. %	2012	Förändr. %	2012	Förändr. %	2012	Förändr. %	2012	Förändr. %	2012	Förändr. %	2012	Förändr. %

FÖRSÄKRADE. (antal)																
ArPL	498 500	0,0 %	529 000	2,7 %	210 572	-0,1 %	188 920	1,8 %	110 000	0,0 %	54 331	-1,5 %	10 784	4,4 %	1 602 107	1,1 %
FoPL	41 280	-1,6 %	58 776	3,6 %	50 997	3,3 %	39 600	0,7 %	6 400	9,3 %	11 290	-3,3 %	1 302	2,7 %	209 645	1,7 %
Sammanlagt	539 780	-0,1 %	587 776	2,8 %	261 569	0,5 %	228 520	1,6 %	116 400	0,5 %	65 621	-1,8 %	12 086	4,2 %	1 811 752	1,1 %
PENSIONSTAGARE (antal)																
Sammanlagt	331 400	0,4 %	307 934	1,9 %	122 729	1,7 %	86 370	1,8 %	147 166	-1,9 %	27 581	2,2 %	3 938	2,2 %	1 027 118	0,8 %
INKOMSTER (mn €)																
Premieinkomst																
ArPL-premieinkomst	4 041,0	6,3 %	3 763,4	7,7 %	1 347,8	4,0 %	1 171,0	13,0 %	621,6	4,0 %	401,0	8,2 %	32,8	9,0 %	11 378,6	7,1 %
FoPL-premieinkomst	189,7	8,4 %	286,5	11,4 %	213,7	9,7 %	184,0	13,5 %	21,4	32,8 %	57,1	8,0 %	4,0	14,6 %	956,4	11,0 %
Återförsäkring mm.	-0,1	52,9 %	-30,6	-11,7 %	0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		-30,7	-11,2 %
Sammanlagt	4 230,6	6,4 %	4 019,3	7,9 %	1 561,6	4,8 %	1 355,0	13,1 %	643,0	4,8 %	458,2	8,2 %	36,7	9,5 %	12 304,3	7,4 %
Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt bokfört värde	877,4	1990,9 %	1 231,2	334,5 %	351,3	48,9 %	304,6	1067,0 %	362,0	432,4 %	108,0	4253,8 %	8,3	-9,8 %	3 242,8	1481,1 %
Sammanlagt	5 108,0	30,0 %	5 250,5	64,1 %	1 912,9	10,8 %	1 659,6	35,6 %	1 005,0	47,4 %	566,2	34,5 %	45,0	5,4 %	15 547,1	38,5 %
KREDITFÖRLUSTER (mn €)																
Sammanlagt	16,4	0,0 %	15,2	-2,2 %	11,8	29,0 %	9,3	11,2 %	5,6	-35,0 %	3,7	-12,7 %	0,1	-70,4 %	62,2	-0,7 %
PENSIONSUTGIFT (mn €)																
ArPL	4 268,9	7,4 %	3 533,3	8,3 %	1 124,5	8,1 %	867,2	8,9 %	1 069,1	4,5 %	279,5	10,4 %	20,2	11,7 %	11 162,8	7,7 %
FoPL	231,5	5,9 %	313,5	7,8 %	260,2	10,8 %	135,6	9,0 %	2,4	57,4 %	51,8	9,0 %	3,5	7,3 %	998,6	8,4 %
Sammanlagt	4 500,4	7,3 %	3 846,8	8,3 %	1 384,7	8,6 %	1 002,9	8,9 %	1 071,6	4,5 %	331,4	10,2 %	23,7	11,0 %	12 161,4	7,7 %
Kostnadsfördelning	-332,8	-23,6 %	1,6	-89,8 %	101,8	-27,3 %	240,8	19,4 %	-369,8	-11,1 %	71,4	2,4 %	9,9	11,1 %	-277,0	-67,0 %
Sammanlagt	4 167,6	6,2 %	3 848,4	7,8 %	1 486,6	5,0 %	1 243,7	10,8 %	701,8	1,4 %	402,8	8,7 %	33,6	11,0 %	11 884,4	6,8 %
TOTALA DRIFTSKOSTNADER (mn €)																
Anskaffning	10,3	30,9 %	21,5	29,6 %	10,5	-9,4 %	9,9	-0,4 %	10,6	4,4 %	3,1	12,6 %	0,2	3,4 %	65,9	11,9 %
Omkostnad	36,3	3,3 %	41,7	14,5 %	17,8	-2,9 %	12,1	-0,6 %	10,0	-8,5 %	5,7	1,1 %	0,2	2,3 %	123,9	4,2 %
Förvaltning	15,4	-4,0 %	15,6	-6,2 %	8,3	3,8 %	6,5	-2,4 %	4,6	7,4 %	3,7	4,6 %	0,8	3,0 %	54,9	-1,9 %
Lagstadgade avgifter	10,0	-23,1 %	9,3	-24,7 %	3,6	-25,2 %	3,1	-21,1 %	1,6	-18,8 %	1,0	-25,0 %	0,0		28,7	-23,5 %
Sammanlagt	72,0	-0,1 %	88,1	7,5 %	40,3	-6,0 %	31,6	-3,4 %	26,8	-2,0 %	13,5	1,7 %	1,2	2,9 %	273,4	0,8 %
Ersättning	48,3	41,4 %	28,9	15,1 %	9,7	-7,8 %	13,8	15,9 %	10,5	-5,0 %	3,9	2,1 %	0,2	0,2 %	115,3	19,2 %
Upprätthållande av arbetsförmågan	6,5	-15,9 %	5,1	-0,8 %	1,8	-7,4 %	2,1	12,6 %	0,9	-8,3 %	0,5	1,8 %	0,0	0,2 %	17,0	-6,9 %
Placeringsverksamhet	21,8	-0,5 %	21,0	20,3 %	9,3	4,8 %	12,2	18,8 %	8,5	5,6 %	4,2	-11,3 %	1,0	-13,8 %	77,8	7,6 %
Övriga	0,0		1,0	-18,2 %	0,6	438,3 %	0,0		0,0		0,0		0,0		1,5	18,0 %
Sammanlagt	148,6	9,4 %	144,0	10,1 %	61,6	-4,1 %	59,6	5,2 %	46,7	-1,6 %	22,1	-1,0 %	2,4	-4,9 %	485,0	5,5 %
Totala driftskostnader i % av premieinkomsten	3,5	2,8 %	3,6	2,0 %	3,9	-8,5 %	4,4	-7,0 %	7,3	-6,0 %	4,8	-8,5 %	6,6	-13,2 %	3,9	-1,8 %
Kostnader som täckts med omkostnadsdelen, % av omkostnadsintäkten	83,8	15,6 %	80,1	8,3 %	72,3	-6,0 %	74,7	-2,9 %	99,9	2,1 %	89,9	1,3 %	72,0	-3,4 %	81,4	5,7 %
FÖRDELNING AV DE TOTALA DRIFTSKOSTNADERNA (%)																
Anskaffning	7	19,7 %	15	17,8 %	17	-5,6 %	17	-5,4 %	23	6,0 %	14	13,7 %	7	8,8 %	14	6,1 %
Omkostnad	24	-5,6 %	29	4,0 %	29	1,2 %	20	-5,5 %	21	-7,1 %	26	2,1 %	10	7,6 %	26	-1,2 %
Förvaltning	10	-12,3 %	11	-14,8 %	14	8,2 %	11	-7,3 %	10	9,1 %	17	5,6 %	32	8,3 %	11	-6,9 %
Lagstadgade avgifter	7	-29,7 %	6	-31,6 %	6	-22,0 %	5	-25,0 %	4	-17,5 %	5	-24,2 %	0		6	-27,5 %
Sammanlagt	48	-8,7 %	61	-2,4 %	65	-1,9 %	53	-8,1 %	57	-0,5 %	61	2,7 %	49	8,2 %	56	-4,4 %
Ersättning	33	29,3 %	20	4,6 %	16	-3,8 %	23	10,2 %	22	-3,5 %	18	3,1 %	9	5,4 %	24	13,0 %
Upprätthållande av arbetsförmågan	4	-23,1 %	4	-9,9 %	3	-3,5 %	4	7,0 %	2	-6,9 %	2	2,9 %	0	5,4 %	4	-11,7 %
Placeringsverksamhet	15	-9,0 %	15	9,3 %	15	9,3 %	20	12,9 %	18	7,3 %	19	-10,4 %	41	-9,3 %	16	2,1 %
Övriga	0		1	-25,7 %	1	461,4 %	0		0		0		0		0	11,9 %
Sammanlagt	100		100		100		100		100		100		100		100	
ANSVARSSKULD (mn €)																
Sammanlagt	29 766,6	2,8 %	25 585,9	5,7 %	8 844,1	4,4 %	6 620,7	5,8 %	5 372,2	5,1 %	2 058,8	7,5 %	220,3	4,6 %	78 468,6	4,4 %

Varma		Ilmarinen		LokalTapiola Pensionsbolag		Pensions-Fennia		Etera		Veritas Pensionsförsäkring		Pensions-Alandia		Sammanlagt	
2012	förändr. %	2012	förändr. %	2012	förändr. %	2012	förändr. %	2012	förändr. %	2012	förändr. %	2012	förändr. %	2012	förändr. %

PLACERINGSTILLGÅNGAR (verkligt värde, mn €)

Fastigheter	4 960,7	1,7 %	3 465,7	7,1 %	1 255,4	7,4 %	1 147,6	27,5 %	928,0	14,1 %	367,0	2,5 %	29,7	-6,4 %	12 154,1	6,7 %
Aktier	14 835,4	16,6 %	13 010,2	6,4 %	3 830,4	55,7 %	2 452,2	19,1 %	1 689,0	19,5 %	738,2	27,3 %	83,0	39,5 %	36 638,4	16,2 %
Finansmarknadsinstrument (inkl. masskuldebrev) 1)	12 204,1	7,4 %	9 525,4	7,4 %	4 295,6	-16,7 %	3 490,6	3,0 %	2 468,0	-8,4 %	1 054,9	2,9 %	117,0	-15,7 %	33 155,5	1,6 %
Lån	2 394,2	-17,1 %	2 352,0	-15,9 %	324,9	25,3 %	397,7	1,9 %	406,0	-1,9 %	34,0	-10,5 %	0,6	-13,6 %	5 909,4	-12,9 %
Övriga placeringar	11,7	1571,4 %	0,0		0,0		7,2		220,0		0,0		7,2		246,1	
Sammanlagt 1)	34 406,1	8,0 %	28 353,3	4,5 %	9 706,3	7,3 %	7 495,2	11,2 %	5 711,0	7,1 %	2 194,1	9,7 %	237,6	2,9 %	88 103,6	7,0 %

FÖRDELNING AV PLACERINGARNA (%) 1)

Fastigheter	14	-5,8 %	12	2,4 %	13	0,1 %	15	14,7 %	16	6,6 %	17	-6,6 %	13	-9,0 %	14	-0,3 %
Aktier	43	7,9 %	46	1,8 %	39	45,2 %	33	7,1 %	30	11,6 %	34	16,1 %	35	35,5 %	42	8,6 %
Finansmarknadsinstrument (inkl. masskuldebrev)	35	-0,5 %	34	2,8 %	44	-22,4 %	47	-7,4 %	43	-14,4 %	48	-6,1 %	49	-18,1 %	38	-5,1 %
Lån	7	-23,3 %	8	-19,5 %	3	16,8 %	5	-8,3 %	7	-8,4 %	2	-18,4 %	0	-16,0 %	7	-18,6 %
Övriga placeringar	0		0		0		0		4		0		3		0	
Sammanlagt	100		100		100		100		100		100		100		100	

AVKASTNING PÅ PLACERINGARNA, VERKLIGA VÄRDEN (%)

Sammanlagt	7,7	466,7 %	7,5	287,5 %	9,0	390,3 %	10,3	746,2 %	9,9	528,7 %	11,3	330,6 %	7,8	490,0 %	8,2	382,3 %
------------	-----	---------	-----	---------	-----	---------	------	---------	-----	---------	------	---------	-----	---------	-----	---------

RÄKENSKAPÅRETS RESULTAT (mn €) 2)

Försäkringsrörelse	-9,2	-35,0	-7,0	-69,4	-7,9	-44,7	-10,2	-24,1	11,0	-31,0	6,0	-8,5	2,0	0,0	-15,3	-212,7
Placeringsverksamhet	1 189,4	-1 378,0	911,2	-1 756,2	454,1	-491,0	410,0	-256,6	295,0	-252,0	142,1	-148,6	9,9	-9,1	3 411,7	-4 291,5
Omkostnadsrörelse	21,2	35,3	27,0	33,7	17,9	14,6	14,3	12,2	0,0	1,0	1,8	2,0	0,6	0,5	82,8	99,3
Sammanlagt	1 201,4	-1 377,7	931,2	-1 791,9	464,1	-521,2	414,1	-268,5	306,0	-283,0	149,9	-155,1	12,4	-8,6	3 479,1	-4 406,0
% av ArPL-premieinkomsten	29,7	-36,2	24,7	-51,3	34,4	-40,2	35,4	-25,9	49,2	-47,3	37,4	-41,8	37,8	-28,6	30,6	-41,5
% av ansvarsskulden	4,0	-4,8	3,6	-7,4	5,2	-6,2	6,3	-4,3	5,7	-5,5	7,3	-8,1	5,6	-4,1	4,4	-5,9
Intäkter av placeringsverksamheten enligt verkligt värde	2 492,4	-711,0	2 048,4	-1 153,0	828,7	-291,0	705,1	-107,9	521,0	-125,0	229,5	-102,4	18,1	-4,4	6 843,2	-2 494,7
Avkastningskrav på ansvarsskulden	-1 303,0	-667,1	-1 137,1	-603,2	-374,6	-200,0	-295,1	-148,7	-227,0	-127,0	-87,4	-46,2	-8,2	-4,7	-826,4	-1 796,9
Sammanlagt	1 189,4	-1 378,1	911,3	-1 756,2	454,1	-491,0	410,0	-256,6	294,0	-252,0	142,1	-148,6	9,9	-9,1	6 016,8	-4 291,6

ÖVERFÖRING TILL KUNDÅTERBÄRINGAR 2) 3)

Överföring till kundåterbäringar (mn €)	78,0	73,0	62,0	55,0	27,8	21,2	18,8	13,2	8,3	5,8	4,8	3,4	2,7	5,1	202,4	176,7
% av ArPL-lönesumman	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,9	1,8	0,4	0,4
% av ArPL-försäkringsavgiften	1,9	1,9	1,6	1,6	2,1	1,6	1,6	1,3	1,3	1,0	1,2	0,9	3,1	2,8	1,8	1,6

VERKSAMHETSKAPITAL OCH SOLVENS I ÖVRIGT (mn €)

Eget kapital	96,9	4,0 %	86,2	3,6 %	60,1	3,5 %	36,7	3,6 %	46,9	3,5 %	17,2	1,9 %	0,9	4,6 %	344,9	3,6 %
Ackumulerade bokslutsdispositioner	0,0		2,7	9,4 %	0,0		0,3	20,5 %	0,5	22,3 %	1,7	0,5 %	0,0		5,2	7,9 %
Värderingsdifferenser	5 431,7	42,3 %	4 196,0	24,2 %	1 227,4	61,5 %	1 000,7	66,7 %	438,5	56,2 %	261,4	85,9 %	33,2	41,1 %	12 588,9	39,9 %
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	1 072,8	-31,1 %	477,6	17,5 %	541,0	-4,3 %	98,1	4,2 %	353,3	58,9 %	98,2	24,4 %	33,2	-1,0 %	2 474,2	-9,6 %
Övriga	-32,1	22,4 %	-13,8	-2,7 %	-11,0	-5,7 %	-1,5	-994,2 %	-14,0	-129,5 %	-4,1	-536,6 %	-0,0		-76,5	-6,1 %
Utjämningsavsättning som jämföras med verksamhetskapital	1 147,0	4,7 %	1 003,6	5,5 %	330,2	5,0 %	260,3	5,8 %	200,6	2,7 %	78,3	6,8 %	7,5	5,7 %	3 027,4	5,0 %
Verksamhetskapital sammanlagt	7 716,3	18,3 %	5 752,4	19,6 %	2 147,7	27,3 %	1 394,6	42,9 %	1 025,8	39,0 %	452,7	45,7 %	74,8	15,0 %	18 564,2	22,9 %
Solvensgrad, %	28,0	12,9 %	23,9	13,3 %	27,0	21,1 %	22,3	35,2 %	21,3	35,7 %	24,1	36,2 %	41,7	8,9 %	25,5	16,9 %
Verksamhetskapital/solvensgräns	2,4	-4,0 %	2,2	-15,0 %	2,7	-25,0 %	2,8	7,7 %	3,4	41,7 %	2,4	4,3 %	3,5	-18,6 %	2,4	-7,2 %
Utjämningsansvar	1 107,7	-1,1 %	986,0	-1,1 %	268,6	-3,2 %	225,7	-4,4 %	576,0	-1,1 %	124,2	3,9 %	12,7	8,7 %	3 300,9	-1,3 %
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	78,0	6,8 %	62,0	12,7 %	27,8	31,1 %	18,8	42,4 %	8,3	40,7 %	4,8	41,1 %	1,0	17,1 %	200,7	16,3 %
Verksamhetskapital utan utjämningsavsättning som jämföras med verksamhetskapital	6 569,3	21,1 %	4 748,8	23,1 %	1 817,5	32,4 %	1 134,3	55,4 %	825,2	52,1 %	374,4	57,7 %	67,3	16,2 %	15 536,8	27,1 %
Solvensgrad utan tillfälliga lättnader åren 2008-2012, %	22,9	15,5 %	18,9	16,6 %	21,9	25,9 %	17,4	47,0 %	16,4	48,4 %	19,1	47,4 %	36,0	9,9 %	20,5	21,0 %
PERSONAL (antal)																
Sammanlagt	572	-2,7 %	542	-0,6 %	186	-4,1 %	252	-1,6 %	290	2,1 %	137	2,2 %	3	0,0 %	1 982	-1,1 %

1) I bokslutsbilagan om år 2011 hade Eteras placeringstillgångar och fördelning av placeringarna angetts utan bankdepositioner. I bokslutsbilagan om år 2012 har bankdepositionerna beaktats för både år 2011 och år 2012.

2) Vid Räkenskapsårets resultat och Överföring till kundåterbäringar utgörs jämförelsesiffran av motsvarande siffra år 2011, inte en procentsats.

3) I Pensions-Alandias överföringar till kundåterbäringar ingår till skillnad från de övriga även överföring från försäkringsrörelsen (VA2).

Ut i världen

Jaakko Kiander, Ilmarinen

Eeva Grannenfelt, Pensions-Fennia

Merja Ailus, Keva

Pensionsanstalternas ledning gläds åt att fjolåret blev bra. En del oroar sig ändå för att man allt mer behöver söka avkastning utanför Finlands gränser.

Placeringsverksamheten var mycket framgångsrik i besvärliga förhållanden, säger pensionsanstalterna om fjolårets resultat.

Det var ett bra år. Också de som lyckades sämst uppnådde resultat som var ett par procentenheter högre än långtidsmedelvärdet. Men var förhållandena så besvärliga? Världens aktieindex steg ju med nästan 20 procent.

Jaakko Kiander, pensions- och ekonomipolitisk direktör på Ilmarinen, medger att året med facit på hand inte var så svårt som man först fruktade.

Ilmarinen och Varma dominerar pensionssystemet inom den privata sektorn. År 2012 var giganternas avkastning svagast inom branschen. Den nominella avkastningen på Varmas placeringar var 7,7 procent och på Ilmarinens 7,5 procent.

Som en orsak till den rätt svaga avkast-

ningen har Ilmarinen i offentligheten angett att Finlands vikt i portföljen är för stor. Kiander beskyller inte endast den svaga avkastningen på finska aktier, utan konstaterar att bolaget hade en försiktigare placeringsstrategi än de övriga.

– Vi var mer pessimistiska än de andra. Efterklokt kan man förstås säga att man borde ha varit djärvare.

Kreditrisken stödde Fennia

En av de bästa avkastningarna inom branschen redovisades av Pensions-Fennia, som är mycket mindre än Ilmarinen. Den nominella avkastningen på 10,3 procent var bolagets bästa sedan år 2005. Placeringsdirektör **Eeva Grannenfelt** säger att hon är mycket nöjd. Hon säger att det absolut viktigaste beslutet bakom det goda resultatet var att höja kreditriskandelen i slutet av år 2011.

En delförklaring till bolagets fina resultat är direkta fastighetsplaceringar, som avkastade nästan 15 procent. Pensions-Fennias fastighetsplaceringar består i stället för kontorsbyggnader av köpcentrum och bostäder, som gav en god avkastning. Grannenfelt medger att fjolårets avkastningstopp delvis också förklaras av försäljningar och bokföringsåtgärder.

– För första gången på länge bokförde vi värdeökning av fastigheterna utgående från utomstående bedömningar.

Är det risken som bär upp Keva?

Placeringsdirektörerna påpekar gärna att man utöver avkastningen också ska se på förhållandet mellan avkastning och risk. Den kommunala pensionsförsäkraren Keva uppnådde än en gång den högsta nominella avkastningen bland pensionsanstalterna, 12,9 procent.

Som en orsak till Kevas framgångar anges ofta att Keva, som befinner sig i en monopolställning, kan placera med större risk än pensionsbolagen inom den privata sektorn, eftersom solvenslagstiftningen inte gäller den. Långtidsstudier vittnar också om detta. Privata pensionsbolag har haft mera placeringar i räntepapper med låg risk än de offentliga pensionsplaceringarna.

Kevas verkställande direktör **Merja Ailus** anser dock att påståendet att avkastningen har nåtts genom risktagning är orättvist och felaktigt. Hon tror att de privata pensionsbolagens chefer kan bygga upp en sådan placeringsportfölj som de önskar precis som Keva. Enligt Ailus tar Keva inte större risker än de andra i sina placeringar, utan framgången beror på lyckad diversifiering och riskhantering.

Finska aktier säljs

Kevas diversifiering av placeringarna har redan länge varit synligt t.ex. i portföljens Finlandsvikt. Vid årsskiftet var den 18 procent, medan t.ex. Ilmarinen hade placerat 36 procent av sina tillgångar i Finland.

Ilmarinen håller på och minskar de inhemska aktiernas vikt i portföljen. Professor **Keith Ambachtsheer**, som utvärderade det finska pensionssystemet på uppdrag av Pensionskyddscentralen, uppmanade vid årsskiftet alla pensionsbolag att göra så.

Pensionsplaceringarnas strävan att minska på de

inhemska placeringarna har väckt oro på marknaden. Kiander på Ilmarinen säger, att det kunde bli problem, om pensionsplaceringarna lämnade Helsingforsbörsen med buller och bång.

– De finska placeringarna är rätt få och jämförelsevis fattiga. Vid en sänkning av aktiernas värde skulle företagen lätt bli kapade utomlands, konstaterar Kiander.

Han anser dock inte att det finns skäl till någon större oro, eftersom det inte kommer att ske plötsliga eller radikala förändringar inom en nära framtid.

Grannenfelt på Pensions-Fennia oroar sig inte så mycket för de stora finska börsbolagen, utan för huruvida små och medelstora industriföretag i Finland får tillräckligt med investeringar av pensionsbolagen. Hon anser att investeringar i små och medelstora industriföretag skulle vara viktiga med tanke på hela det finländska samhället, men för tillfället är det ett faktum att placeringsavkastningen kommer från öst.

Ailus på Keva sammanfattar problemet.

– Det är orimligt att samtidigt kräva att vi gör bra resultat och att vi placerar i objekt som inte ger avkastning. Givetvis placerar vi gärna också i små och medelstora företag, om vi får avkastning av dem. Vår uppgift är ändå att ta hand om pensionerna, inte den finska industrin.

Viga lilliputtar

För de små pensionsstiftelserna och kassorna är det ett livsvillkor att de når en bättre avkastning än pensionsbolagen.

Apotekens Pensionskassa, som fyller 150 år nästa år, är den äldsta aktören inom pensionssektorn i Finland. Under det senaste decenniet har kassans årsavkastning så gott som alltid legat över pensionsbolagens medeltal. Förra året avkastade kassans placeringar 10,2 procent.

– För min del skulle alla år hädanefter gärna få vara lika, säger verkställande direktör **Hannu Hokka**.

Enligt Hokka är kassorna små och viga, dvs. det är lätt för dem att anpassa sig till förändringar på marknaden. Hokka undertecknar inte påståendet att småskaligheten också ökar risken att råka illa ut.

– Det gäller att sköta sig väl. Också idag har största delen av stiftelserna och kassorna en klart bättre solvens än försäkringsbolagen.

Ett gott år är inte nog

Alla pensionsbolagscheferna är ense om att det är placeringsavkastningen på lång sikt som av-

Hannu Hokka, Apotekens Pensionskassa

gör. Realavkastningsantagandet på lång sikt, som PSC fastställer, måste nyligen sänkas till 3,5 procent.

Pensions-Fennia, som gjorde ett bra resultat i fjol, har inte nått detta under sin 14-åriga historia. Dess genomsnittliga realavkastning fr.o.m. år 1999 har varit 3,0 procent. Av de två stora pensionsbolagen inom privata sektorn har Varma haft resultat som varit lite sämre än detta, 2,8 procent sedan år 1999. Ilmarinens genomsnittliga avkastning sedan år 1997 har varit 3,7 procent.

Eeva Grannenfelt påpekar att man inte endast borde tala om avkastningen utan om med hur stora risker den har nåtts. I Pensions-Fennias portfölj har det t.ex. funnits mycket mindre noterade aktier de senaste åren än i de två stora bolagens. I slutet av år 2008 var endast 8 procent av bolagets placerings-tillgångar i noterade aktier. I slutet av år 2012 var siffran ca 19 procent.

Ilmarinen ökade de noterade aktiernas vikt i sin portfölj

i fjol. I slutet av året var den 31 procent. Ilmarinen hade den största aktievikten bland pensionsbolagen inom den privata sektorn, men hos den offentliga sektorns pensionsanstalter var siffrorna ännu högre. Av Kevas placeringstillgångar på ca 34 miljarder var nästan 38 procent placerade i noterade aktier. Kevas aktieplaceringar gav också betydligt bättre avkastning än Ilmarinens.

Fast det är möjligt att uppnå hög avkastning med aktieplaceringar, tror Jaakko Kiander inte att en ständig ökning av aktievikten och riskhalten är en lösning på hur man når de långsiktiga avkastningsmålen.

– På senare tid har vi sett tecken på att aktiemarknaden kan råka in i långvariga svackor.

Teemu Muhonen

ORDLISTA

(FÖRSÄKRINGSTEKNISK) ANVARSSKULD

Den försäkringstekniska ansvarsskulden är en uppskattning av arbetspensionsbolagens och pensionskassornas framtida pensionsutgifter till den del de har fonderats. Den antecknas i bokslutet. Ansvarsskulden består av premieansvar och ersättningsansvar.

KUNDÅTERBÄRING

En rabatt på ArPL-avgiften som arbetspensionsbolag ger. Den bestäms utgående från arbetspensionsbolagets solvens och överskott av omkostnadsrörelsen. Överskott av placeringsverksamheten och omkostnadsinbesparingar som uppstår på grund av effektiv verksamhet ökar solvensen. Den maximala årliga återbäringen är 1,1 % av solvenskapitalet utan utjämningsbelopp utökad med högst hälften av omkostnadsrörelsens överskott.

NOMINELL AVKASTNING

Den årliga procentuella avkastningen på arbetspensionspengarna utöver konsumentprisernas utveckling där också höjningen av konsumentpriserna är medräknad.

ÖFÖRDELAT

TILLÄGGSFÖRSÄKRINGSANSVAR

Det ofördelade tilläggförsäkringsansvaret är en sådan del av arbetspensionsbolagets ansvarsskuld som är avsedd att utgöra en buffert mot svängningar i placeringsverksamheten. Den betraktas som en del av verksamhetskapitalet. Motsvarande storhet i stiftelser och kassor är tilläggförsäkringsansvaret.

OMKOSTNADSDEL

En del av ArPL-försäkringsavgiften som är avsedd för att täcka bolagets rörelsekostnader, t.ex. kostnader för skötseln av försäkringarna, avgörandet av pensionsärenden och utbetalningen av pensioner.

REELL AVKASTNING

Den procentuella nominella avkastningen på arbetspensionstillgångarna utöver konsumentprisernas utveckling.

SOLVENSGRAD

Solvensgraden beräknas genom att dividera verksamhetskapitalet med den ansvarsskuld som används vid solvensberäkningen. Fr.o.m. år 2013 beräknas den genom att dividera solvenskapitalet med den ansvarsskuld som används vid solvensberäkningen.

SOLVENSGRÄNS

Solvensgränsen fastställs så att det med stor sannolikhet finns verksamhetskapital kvar ännu efter ett år med beaktande av hur placeringarna fördelas på olika tillgångslag. Fr.o.m. år 2013 fastställs den så att det med stor sannolikhet finns solvenskapital kvar ännu efter ett år med beaktande av försäkringsrörelsens risker och hur placeringarna fördelas på olika tillgångslag.

SOLVENSKAPITAL

Arbetspensionsbolagens och pensionskassornas buffert mot både placeringsrisker och försäkringsrisker fr.o.m. år 2013. Den tidigare bufferten mot placeringsrisker, verksamhetskapitalet, och bufferten mot försäkringsrisker, utjämningsansvaret, slås samman och bildar solvenskapitalet. I pensionsstiftelser och pensionskassor kan även en separat post som grundar sig på skyldigheten att betala tillskottsavgift räknas med i solvenskapitalet.

UTJÄMNINGSANSVAR ELLER

UTJÄMNINGSBELOPP

Utjämningsansvaret uppkommer av försäkringsrörelsens resultat och utgör en buffert för de år då det beviljas mer nya pensioner än under genomsnittliga år. Det består av delar för ålderspension, invalidpension, arbetslöshetspension och premieförluster.

VERKSAMHETSKAPITAL

Med verksamhetskapital avses skillnaden mellan tillgångar och ansvar enligt gängse värde. Verksamhetskapitalet är avsett för att utjämna placeringsverksamhetens risker.

VÄRDERINGSDIFFERENS

Skillnaden mellan tillgångarnas gängse värde och bokförda värde.

Sakkunniga som sammanställt bilagan

Bokslutsbilagan har sammanställts av analytiker **Maria Rissanen** från Arbetspensionsförsäkrarna TELA och kostnadsfördelningsspecialist **Eeva Puuperä** från Pensions-skyddscentralen.

*Bilder: Karoliina Paatos, Ilkka Kumpunen
Redaktion: Riitta Väkeväinen,
Pia Hansson*